

Nr 49.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, m. m.; given Stockholms slott den 14 oktober 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker;
- 2) förordning om spritdrycksaccis; samt
- 3) förordning angående särskild omsättningsskatt å vin.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker¹.

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 §.

1 mom. Omsättningsskatt upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av 4 kronor, för liter räknat, dels med 80 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen äga — — — för omsättningsskatten.

2 mom. För spritdrycker, som jämlikt av Kungl. Maj:t med stöd av 1 kap. 4 § 3 mom. eller 2 kap. 10 § 5 mom. förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker meddelade bestämmelser hos partihandelsbolaget inköpas eller till riket införas, skall omsättningsskatt upptagas med en grundavgift av 1 krona 40 öre eller, där spritdryckerna äro avsedda för tillverkning av essenser eller extrakter för beredning av alkoholhaltiga drycker, med en grundavgift av 10 kronor, allt för liter räknat.

Denna förordning träder i kraft den 1 november 1939.

¹ Senaste lydelse se S. F. S. 1933:399 och 1939:311.

F ö r s l a g
till
förordning om spritdrycksaccis.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För varje liter spritdrycker utöver den första, som under en kalendermånad utminuterar till samma köpare, skall upptagas spritdrycksaccis med 2 kronor.

Accisbelopp, som icke slutar på helt femtal ören, skall jämkas till närmast högre sådant tal.

2 §.

För spritdrycksaccis ansvarar vederbörande systembolag.

3 §.

Systembolag åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning insätta den spritdrycksaccis, som belöper på bolagets utminutering av spritdrycker under nästföregående kalendermånad,

dels ock att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt uppgift rörande omfattningen av berörda utminutering.

4 §.

Kontrollstyrelsen äger meddela närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för spritdrycksaccisens uppbärande och redovisande.

Denna förordning träder i kraft den 1 november 1939.

Förslag
till
förordning angående särskild omsättningsskatt å vin.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För vin, som av partihandelsbolaget försäljes till systembolag, skall — utöver avgift i förekommande fall enligt förordningen den 30 mars 1935 (nr 76) om omsättningsskatt å inhemskt vin — erläggas en avgift benämnd särskild omsättningsskatt å vin.

2 §.

Särskild omsättningsskatt å vin utgår med femtio procent av det belopp, som, nämnda skatt oberäknad, betingas vid systembolagens inköp av vinet i buteljerat skick. Dock skall för vin, vars alkoholhalt överstiger 14 volymprocent, skatten lägst utgå med två kronor för helbutelj, innehållande 66 å 70 centiliter, med en krona för halvbutelj, innehållande 33 å 35 centiliter, samt i fall, då vinet tillhandahålles på andra buteljstorlekar, med tre kronor för liter räknat.

3 §.

Det åligger systembolag att till partihandelsbolaget erlägga den särskilda omsättningsskatten i samband med betalningen för varan. Partihandelsbolaget har att i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer till statsverket inbetala skatten.

Systembolagen äga att efter grunder, som av kontrollstyrelsen fastställas, vid försäljningen av vinet göra sig betäckta för skatten.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 oktober 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter:

Från och med den 1 juli 1920 har för omsättning och utskänkning av *spritdrycker* upptagits en särskild skatt. Gällande bestämmelser i ämnet inefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155), med däri genom förordningarna den 20 juni 1924 (nr 228), den 31 januari 1932 (nr 13), den 28 januari och den 26 juni 1933 (nr 19 och 399), den 21 maj 1937 (nr 246) samt den 22 juni 1939 (nr 311) vidtagna ändringar.

Enligt dessa bestämmelser upptages *omsättningsskatt*:

1:o) vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker, därvid skatten utgår dels med en grundavgift av 2 kronor för liter och dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick;

2:o) för spritdrycker, som jämlikt bestämmelserna i tvenne särskilda kungörelser den 18 december 1918, nr 987 och 989, inköpas hos partihandelsbolag eller importeras för användning till vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, därvid skatten utgår med en grundavgift av 1 krona 40 öre för liter.

Utskänkningsskatt upptages för spritdrycker, vilka utskänkas, och utgår med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker; renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt är fritt från utskänkningsskatt.

En sammanfattning av de vid olika tider gällande skattesatserna utvisar följande:

Giltighetstid för skattesatserna	Omsättningsskatten vid detaljhandelsbolagens inköp		Omsättningsskatten vid inköp eller import för användning till vetenskapligt etc. ändamål		Utskänkningsskatt kr. för liter
	Grundavgift kr.	Procentuell avgift %	Grundavgift kr.	Procentuell avgift %	
$\frac{1}{7}$ 1920— $\frac{30}{6}$ 1921	—	25	—	—	2
$\frac{1}{7}$ 1921— $\frac{30}{6}$ 1922	—	50	—	—	4
$\frac{1}{7}$ 1922— $\frac{30}{6}$ 1923	—	65	—	—	4
$\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1926	—	¹ 50	—	—	² 0—2—4
$\frac{1}{7}$ 1926— $\frac{30}{6}$ 1929	—	50	—	—	² 0—2—4
$\frac{1}{7}$ 1929— $\frac{31}{1}$ 1932	—	55	—	—	² 0—2—4
$\frac{1}{2}$ 1932— $\frac{30}{6}$ 1932	0.60	55	—	—	² 0—2—4
$\frac{1}{7}$ 1932— $\frac{31}{1}$ 1933	1.00	60	—	—	² 0—2—4
$\frac{1}{2}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1933	1.60	60	1.60	³ 60	² 0—2—4
$\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1939	1.60	60	1.40	—	² 0—2—4
$\frac{1}{7}$ 1939—	2.00	60	1.40	—	² 0—2—4

De under inkomstiteln omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker beräknade, respektive influtna beloppen under olika budgetår framgå av följande sammanställning:

Budgetår	Beräknat milj. kr.	Influtet milj. kr.	Budgetår	Beräknat milj. kr.	Influtet milj. kr.
1920	20.0	17.3	1930/31	40.0	40.6
1921	47.0	46.3	1931/32	40.0	44.9
1922	67.0	56.0	1932/33	68.0	67.5
1923 $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$	35.0	27.5	1933/34	78.0	78.5
1923/24	43.7	39.5	1934/35	83.0	83.5
1924/25	38.0	38.0	1935/36	86.0	87.6
1925/26	38.0	37.2	1936/37	89.0	92.2
1926/27	38.0	37.2	1937/38	93.0	96.8
1927/28	36.0	37.8	1938/39	97.0	103.0
1928/29	37.5	37.8	1939/40	115.0	
1929/30	38.5	40.1			

¹ Omsättningsskatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit utgick under ifrågavarande tid efter det pris, drycken skulle betingat vid inköp å fat.

² Renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt är från och med den 1 juli 1923 fritt från utskänkningsskatt; för annat egentligt brännvin utgör utskänkningsskatten 2 kronor för liter och för övriga spritdrycker 4 kronor för liter.

³ Därest dryckerna försålles å fat, skulle den efter procent å inköpspriset utgående delen av skatten beräknas å det belopp, som, oavsett skatten, utgjorde dryckernas pris vid dylik försäljning.

Bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker ha pläгат av riksdagen antagas allenast för ett år i sänder och gälla för närvarande, enligt ovannämnda förordning den 22 juni 1939, till innevarande budgetårs slut.

Någon beskattning av *vin*, motsvarande den som enligt vad ovan sagts är gällande för spritdrycker, har hittills icke genomförts i annan mån än att *omsättningsskatt* skall erläggas för vin, som tillverkats inom riket och som här försäljes av partihandelsbolaget till detaljhandelsbolag. Bestämmelser härom äro meddelade i förordningen den 30 mars 1935 (nr 76) om omsättningsskatt å inhemskt vin. Skatten utgår, för liter räknat, med 70 öre, om vinets alkoholhalt överstiger 14 volymprocent eller det är musserande eller därmed jämförligt, men eljest med 35 öre. Vad de utländska vinerna beträffar drabbas de av den tullbeskattning, som följer av de för vin av olika slag gällande tullavgifterna.

Vid undersökning av olika utvägar att i nuvarande krisläge tillföra statskassan ökade inkomster har jag ansett mig böra taga i övervägande att pålägga konsumtionen av spritdrycker ytterligare beskattning. På min anmodan har chefen för kontrollstyrelsen, överdirektören A. Kollberg utarbetat en promemoria i ämnet av i huvudsak följande innehåll.

Vid en undersökning av möjligheterna att kunna utvinna ökade statsinkomster av konsumtionen av *spritdrycker* genom en skärpning av beskattningen å densamma möta stora svårigheter att bedöma, hur mycket förbrukningen pressas tillbaka genom en viss beskattningsåtgärd. Först och främst saknas med hänsyn till de synnerligen ovissa förhållandena varje möjlighet att bedöma konjunkturutvecklingen och denna har visat sig hava ett ej ringa inflytande på konsumtionen. Vidare saknas i stor utsträckning tidigare erfarenheter av hur den köpande allmänheten reagerar för en prispörföring av viss omfattning. De enda exemplen på verkan av skatteförhöjningar, man från det senaste tiotalet år har, är perioden 1931—1934 och år 1939. Vad först beträffar det sistnämnda året, företogs en skatteförhöjning av 40 öre, vilken icke visat sig påverka förbrukningen i någon mätbar grad. Under den förstnämnda perioden skedde en skatteförhöjning med sammanlagt 1 krona 60 öre (1932 med 60 öre och 1933 med 1 krona). Samtidigt nedgick försäljningen utminuteringsvis från 30.3 milj. liter 1931 till 25.2 milj. liter 1933 eller med ungefär $\frac{1}{6}$. Huru mycket av denna förbrukningsminskning, som orsakades av skatteförhöjningen och huru mycket som berodde av den då rådande lågkonjunkturen låter sig icke fastställa. År 1937, det sista hela året av den gamla rusdrycksförsäljningsförordningens tillämpning, var försäljningen utminuteringsvis i det närmaste lika stor som 1931 eller 30.1 milj. liter, och år 1938 utgjorde förbrukningen nära 32 milj. liter. Konjunkturförbättringen och andra faktorer av ekonomisk art torde få anses hava fullständigt utplånat den verkan, som skatteförhöjningarna och konjunkturförsämringen i början av 1930-talet utövat på förbrukningen i minskande riktning.

Under förutsättning av oförändrad konjunktur torde det, om man utgår från tidigare erfarenheter, kunna antagas, att en höjning av priset med 2 kronor för liter på en gång skulle komma att minska försäljningen utminuteringsvis med omkring en sjättedel eller från 32 milj. liter till omkring 26 milj. liter. Härvid förefinnes emellertid en oviss faktor. Det lär nämligen icke

kunna med någon säkerhet fastställas, hur den svenska allmänheten kommer att reagera för en förhöjning av gällande utförsäljningspris med 40 % (från 4.95 till 6.95 för renat brännvin). Därest köpkraften alltså är betydande och det nuvarande utförsäljningspriset på spritdrycker under senare år icke stegrats lika mycket som varuprisnivån i övrigt, kommer reaktionen givetvis att bli mindre, än om samma utförsäljningspris redan nu i förhållande till andra varupriser anses relativt högt. En ytterligare faktor, som kan utöva inflytande på konsumtionen, är inträffade prisstegringar å andra varor, varigenom prisstegringen å spritdrycker kan komma att mindre framträda. Med hänsyn till vad sålunda anförts låter det sig icke avgöra, huruvida ett 2 kronors-pålägg kommer att åstadkomma en större eller mindre sänkning än den här ovan antagna.

Med en försäljning utminuteringsvis av 26 milj. liter skulle, därest omsättningsskattens grundavgift ökas med 2 kronor till 4 kronor från nuvarande 2 kronor, i statsinkomst inflyta ($4 \times 26 =$) 104 milj. kronor. Då procentavgiften ger ungefär 1 krona per liter räknat eller vid 26 milj. liters försäljning cirka 26 milj. kronor, skulle alltså omsättningsskatten för utminuterade spritdrycker sammanlagt ge 130 milj. kronor. Med nuvarande skattesatser och 32 milj. liters försäljning är motsvarande inkomst $[(2 + 1) \times 32 =]$ 96 milj. kronor.

Om skatteförhöjningen göres större, så att omsättningsskatten höjes med 3 kronor till 5 kronor per liter, kommer givetvis minskningen i försäljningen utminuteringsvis att bli större. Om man räknar med en nedgång av försäljningen med omkring 25 % till 24 milj. liter skulle — enligt en uträkning, utförd på liknande sätt som här ovan — statsinkomsten av omsättningsskatten för utminuteringsdel bli $[24 \times (5 + 1) =]$ 144 milj. kronor eller väsentligt större än med 2 kronors-pålägget.

Vad utskänknings beträffar, kommer en omsättningsskattehöjning att påverka utskänkingsprisen, så att vid 2 kronors höjning för liter priset för ett glas renat brännvin om $2\frac{1}{2}$ centiliter måste höjas med 5 öre. En dylik höjning kommer givetvis att påverka förbrukningen, en verkan som torde bli olika för olika varuslag, mindre för de dyrare och större för de billigare. Om man räknar med en genomsnittlig minskning i försäljningen utskänkingsvis med 10 %, skulle förbrukningen, som 1938 utgjorde c:a 3.1 milj. liter, nedgå till 2.8 milj. liter. Omsättningsskattens grundavgift och procentavgift, som för närvarande ge något mer än 9 milj. kronor $[3.1 \times (2 + 1)]$, skulle alltså komma att ge 14 milj. kronor $[2.8 \times (4 + 1)]$.

Skulle omsättningsskatten höjas med 3 kronor för liter (från 2 till 5 kronor), blir det nödvändigt att uttaga förhöjningen genom att öka priset med 10 öre per $2\frac{1}{2}$ centiliters glas. Såsom följd härav kan antagas, att försäljningen utskänkingsvis minskas med omkring 20 %. Vid 2.5 milj. liters försäljning utskänkingsvis skulle statens inkomst bli omkring 15 milj. kronor eller ungefär 6 milj. kronor mera än för närvarande.

Vad därefter beträffar *vinförsäljningen* torde olika beskattningsmetoder böra tillämpas i fråga om starkviner å ena sidan samt musserande och svaga viner å den andra. Vad starkvinerna beträffar torde, med hänsyn till att starkvin kan komma att tjäna som ersättningsvara för spritdrycker, en fast avgift av 2 kronor per helbutelj (67 à 70 cl.) oberoende av varans värde böra påläggas. En fast grundavgift kommer att särskilt träffa de billigare starkvinerna, vilka, enligt vad erfarenheten visat, på vissa håll äro ganska eftersökta såsom ett relativt billigt berusningsmedel. I fråga om musserande viner och lättviner synes det vara lämpligare, att en procentuell värdeavgift utgår, vilken ungefärligen skulle motsvara en avgift av 2 kronor per butelj

av starkvinerna. Enligt gjorda överslagsberäkningar skulle den procentuella avgiften i fråga om svagviner och musserande viner böra sättas till 50 % av systembolagens inköpspris hos Vin- & spritcentralen. Bestämmelser om ifrågavarande avgifter torde kunna meddelas i en förordning om särskild omsättningsskatt å viner, enligt vilken spritcentralen bemyndigas att uttaga skatten vid försäljningen av vinerna till systembolagen. Den ifrågavarande omsättningsskatten skulle träffa all försäljning av vin, vare sig inhemskt eller utländskt.

De prishöjningar, som påkallas genom den föreslagna vinbeskattningen, torde i viss omfattning komma att påverka förbrukningen.

Vad först starka viner beträffar, uppgick försäljningen 1938 till c:a 4.8 milj. liter, d. v. s. till inemot 7 milj. helbuteljer. En beskattning av 2 kronor per helbutelj torde nedbringa förbrukningen åtminstone till 6 milj. helbuteljer.

Försäljningen av svaga viner utgjorde år 1938 1.8 milj. liter, motsvarande c:a 2.6 milj. helbuteljer. Det genomsnittliga inköpspriset per helbutelj var c:a kronor 2.25. En beskattning med 50 % av inköpspriset torde för denna vara, som är mera känslig för prisförhöjning, medföra att försäljningen nedgår till omkring 1.5 milj. helbuteljer.

Vad slutligen beträffar försäljningen av musserande viner, utgjorde den 1938 560,000 liter, motsvarande c:a 750,000 helbuteljer. Det genomsnittliga inköpspriset utgjorde kronor 4.10 per helbutelj. Efter den föreslagna skatteförhöjningen kan försäljningen uppskattas bli c:a 400,000 helbuteljer per år.

I promemorian ha även framlagts vissa inkomstberäkningar rörande de i densamma behandlade alternativa beskattningsåtgärderna, därvid hänsyn även tagits till de återverkningar, som en inträdande konsumtionsminskning medför i form av lägre inkomster å andra rusdrycksmedelstitlar, nämligen brännvinstillverkningsskatt samt rusdrycksförsäljningsmedel från partihandelsbolaget och detaljhandelsbolagen. Vid en höjning av omsättningsskattens grundavgift med 2 kronor per liter och införande av särskild omsättningsskatt för vin i enlighet med vad i promemorian förordats skulle den behållna nettoinkomsten å rusdrycksmedelstitlarna bli 152 milj. kronor för helt år, motsvarande en ökning av 37 milj. kronor i jämförelse med det i riksstaten för innevarande budgetår beräknade beloppet, tillhoppa 115 milj. kronor. Skulle omsättningsskattens grundavgift höjas med 3 kronor skulle resultatet bli en nettobehållning av 159 milj. kronor för helt år eller 44 milj. kronor mera än vad i riksstaten beräknats.

De i promemorian behandlade alternativen rörande höjd spritdrycksbeskattning förutsätta en enhetlig beskattning i fråga om allmänhetens inköp av spritdrycker. En skärpning av beskattningen enligt dessa alternativ skulle alltså åvägabringas genom en höjning av den i förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker stadgade grundavgiften, 2 kronor per liter, till det högre belopp, som anses erforderligt och lämpligt. I samband med de överläggningar, som jag i ärendet fört med chefen för kontrollstyrelsen, ha emellertid även undersökts möjligheterna att med frångående av en dylik generell beskattning tillämpa en progressiv skattemetod,

knuten till motboksinnehavarnas månatliga uttag av spritdrycker. En sådan beskattning kunde anordnas på det sättet, att en viss lägre höjning, förslagsvis med 1 krona per liter vidtoges beträffande nämnda grundavgift. Därutöver skulle *systembolagen* uttaga en särskild accis å de kvantiteter spritdrycker, som inköptes utöver en liter. För den andra literen (eller del därav) kunde denna accis tänkas utgå förslagsvis med 2 kronor, för den tredje med 5 kronor samt för den fjärde och, i förekommande fall, därpå följande kvantiteter med 9 kronor för liter. En på detta sätt och med nämnda belopp genomförd skatteskärpning beräknades medföra en nettobehållning av sprit-skatterna å 147 milj. kronor. Bestämmelserna om en progressiv accis kunde lämpligen ej innefattas i den nuvarande omsättningsskatteförordningen. Accisen borde i stället regleras genom en särskild förordning.

Det har emellertid vid överläggningarna från kontrollstyrelsens sida framhållits, att en dylik progressiv spritdrycksbeskattning vore betydligt mera invecklad än den hittills anlitade skatteformen samt att den lägger ett väsentligt större arbete på systembolagen och särskilt på utminuteringspersonalen. Det vore att vänta, att särskilt under första tiden svårigheter skulle uppkomma vid tillämpningen och att den kontroll, som vore möjlig att åstadkomma, icke kunde bli fullt effektiv. Ur social synpunkt kunde en för skarp progression befaras leda till att personer skulle inköpa spritdrycker utöver eget behov för överlåtelse till andra. En förutsättning för att ett system med progressiv beskattning skulle kunna upprätthållas vore, att de numera medgivna efterhandsinköpen upphörde. I annat fall skulle kontrollen över accisens rätta påförande i hög grad försvåras. För tillgodoseende av skatteskärpningens effektivitet bleve vidare erforderligt bemyndiga kontrollstyrelsen att lämna direktiv till systembolagen därom, att nya motböcker icke annat än i alldeles särskilda fall borde utställas.

Departements-
chefen.

Då jag i nuvarande läge funnit oundgängligt att av spritdryckskonsumtionen utvinna ökade statsinkomster, har jag ansett mig böra lämna åsido brännvinstillverkningsskatten och utskänkningsskatten samt i stället, såsom vid de närmast föregående skatteskärpningarna på detta område varit fallet, åvägabringa skattehöjningen genom en ökning av omsättningsskatten. Vad den fasta avgiften beträffar kan ökningen ske antingen genom en enhetlig höjning av omsättningsskattens grundavgift, vilken av 1939 års lagtima riksdag bestämts till 2 kronor per liter, eller genom påförande av en progressiv avgift enligt den i det föregående skisserade anordningen. Den sistnämnda utvägen erbjuder visserligen fördelar, då det här är fråga om en lyxbetonad överflödskonsumtion, men å andra sidan är den progressiva beskattningen, såsom från kontrollstyrelsens sida framhållits, förbunden med olägenheter av social och skatteteknisk art, från vilka icke kan helt bortses. Jag har därför icke funnit tillrädligt att i förevarande sammanhang i vidare mån anlita den progressiva beskattningsformen än att allenast de kvantiteter spritdrycker utöver en liter, som inköpas under en månad, beläggas med en enhetlig högre skatt. Under hänsynstagande bland annat till

utförda beräkningar rörande den inverkan, skattehöjningar i olika lägen kunna antagas medföra å spritdryckskonsumtionens omfattning, har jag ansett mig böra förorda en höjning av beskattningen med 2 kronor för den första litern spritdrycker, som en köpare uttager under löpande månad, och med 4 kronor för envar av de följande. Vid valet mellan en sålunda i någon mån graderad beskattning och en likformig förhöjning har jag icke kunnat undgå att taga hänsyn till att den föreslagna höjningen med 2 kronor och 4 kronor per liter beräknats giva en väsentligt högre avkastning än en höjning över lag med 3 kronor.

Då denna gradering av beskattningen, hänförlig till köparens månatliga uttag från systembolag, lägger hinder i vägen för ett genomförande i sin helhet av skattehöjningen på grundval av bestämmelserna i förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, enligt vilken skatten påföres vid partihandelsbolagets försäljning till systembolag, är påkallat, att särskilda bestämmelser utfärdas rörande upptagande vid systembolagen av viss del av nu ifrågavarande skatt. Mitt förslag innebär alltså, att den i 2 § 1 mom. nämnda förordning stadgade grundavgiften höjes med 2 kronor till 4 kronor per liter samt att i en särskild förordning om spritdrycksaccis meddelas bestämmelser om att sådan accis skall utgå med 2 kronor för varje liter spritdrycker utöver den första, som under en och samma kalendermånad utminuteras till en och samma köpare.

I betraktande av storleken av den sålunda föreslagna grundavgiften synes påkallat att vidtaga en mindre höjning jämväl av den procentuella delen av omsättningsskatten. Denna del, vilken för närvarande utgår med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick, synes lämpligen kunna höjas till 80 procent.

Å skattelagd sprit, avsedd för tekniska, industriella m. fl. ändamål, utgår för närvarande omsättningsskatt allenast med en grundavgift av 1 krona 40 öre för liter. I denna beskattning anser jag mig icke böra föreslå annan ändring, än att sprit, avsedd för tillverkning av essenser eller extrakter för beredning av alkoholhaltiga drycker, belägges med en grundavgift av 10 kronor för liter. Det torde få förutsättas, att kontrollstyrelsen, som har att bevilja tillstånd till inköp och import av sprit för nämnda ändamål, i samband därmed har tillfälle att öva kontroll därå, att grundavgiften vederbörligen erlägges.

I den nya accisförordningen har föreskrivits, att kontrollstyrelsen skall äga meddela närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för spritdrycksaccisens uppbärande och redovisande. Det inträffar i vissa fall, att utminutering av spritdrycker äger rum i buteljer av speciell storlek. Det kan därför komma i fråga att upptaga accis för några få centiliter utöver hel liter. Då det skulle verka hinderligt vid varornas expediering att strikt tillämpa accisbestämmelserna i sådant fall, lär det få ankomma på kontrollstyrelsen att meddela anvisning om beloppets jämkning efter helt liter-tal. För säkerställande av effektiviteten av den föreslagna höjda spritdrycksbeskattningen torde viss återhållsamhet vara önskvärd i fråga om ut-

ställande av nya motböcker under den tid, nu ifrågavarande skattebestämmelser gälla. Kontrollstyrelsen torde böra äga befogenhet att meddela anvisning till systembolagen i sådant hänseende.

Från kontrollstyrelsens sida har framhållits, att tekniska svårigheter möta för systembolagen att omhändervärd upptagandet av den särskilda spritdrycksaccisen, därest de enligt 4 kap. 4 § rusdrycksförsäljningsförordningen medgivna s. k. efterhandsinköpen alltjämt skola förekomma. Med beaktande härav torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda föreskrift om att rätten till efterhandsinköp skall upphöra att gälla tillsvidare under den tid spritdrycksaccis utgår.

Den föreslagna skärpningen av spritdrycksbeskattningen bör enligt min mening icke genomföras utan att vinkonsumtionen samtidigt göres till föremål för ökad beskattning. Detta synes befogat icke allenast för avvägbringande av skälig jämnhet i alkoholbeskattningen utan även till förhindrande av att konsumenterna av spritdrycker efter skattehöjningen övergå till ökad förbrukning av vin. Vad skattesatsens storlek beträffar föreslår jag att densamma fastställas till 50 procent av systembolagens inköpspris å vinet. Då de billigare starkvinerna kunna tänkas komma att i första hand ersätta spritdryckerna vid en höjd beskattning, har jag emellertid ansett erforderligt, att för nämnda viner stadgas en minimiskatt av 2 kronor för helbutelj, varigenom en alltför ogynnsam utveckling i berörda riktning förhindras. Bestämmelser om denna beskattning böra meddelas i en förordning om särskild omsättningsskatt å vin. Av praktiska skäl hava i fråga om minimiskatten för starkvin särskilda skattesatser angivits för hel- och halvbuteljer med viss angiven storlek. För andra buteljstorlekar avses skatten skola utgå efter 3 kronor för liter.

Vad angår statsverkets behållna inkomst av omsättningsskatterna å spritdrycker och vin samt av spritdrycksaccisen efter genomförandet av nu framlagda skatteförslag ha verkställda beräkningar givit vid handen, att sagda inkomst skulle uppgå till 192 milj. kronor för år. Då ifrågavarande skattetitel i nu löpande riksstat är upptagen med 115 milj. kronor, skulle merinkomsten utgöra 77 milj. kronor. Den till följd av skattehöjningen beräknade konsumtionsminskningen medför emellertid en viss inkomstminskning å vissa andra rusdrycksmedelstitlar. Denna beräknas till sammanlagt 14 milj. kronor. Statsverkets nettointäkt av de nu föreslagna beskattningsåtgärderna skulle alltså bli 63 milj. kronor.

Tillkomsten av de nya beskattningsformerna torde böra föranleda, att å tilläggsstat upptagas två nya inkomstitlar, benämnda Spritdrycksaccis samt Omsättningsskatt å vin. Förslag härom torde få framläggas i samband med att ny beräkning av vissa inkomstitlar å gällande riksstat underställes riksdagen.

Bestämmelserna om den föreslagna skärpta beskattningen av spritdrycker torde böra träda i kraft den 1 november 1939, under det att bestämmelserna om den särskilda omsättningsskatten å vin böra träda i kraft snarast möj-

ligt. Under den tid som förflyter, innan de nya bestämmelserna träda i kraft, äro vissa begränsningar av försäljningen erforderliga. Sålunda är det av tekniska skäl nödvändigt suspendera rätten att med stöd av 4 kap. 4 § andra stycket rusdrycksförsäljningsförordningen erhålla s. k. extra tilldelning. Vidare bör redan nu föreskrivas, att efterhandsinköp av spritdrycker ej må äga rum. Förberedelserna för genomförande av den särskilda omsättningsskatten å vin göra det slutligen nödvändigt att under några få dagar efter ikraftträdandet av förordningen om nämnda beskattning helt inställa utminuterungen av vin. Bestämmelser härom torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

I överensstämmelse med vad i det föregående anförts ha inom finansdepartementet upprättats förslag till

- 1) *förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker;*
- 2) *förordning om spritdrycksaccis; samt*
- 3) *förordning angående särskild omsättningsskatt å vin.*

Föredraganden hemställer härefter, att berörda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

V. Schwartz.